

THUYẾT MINH

V/v thay thế Thông tư số 272/2016/TT-BTC
về phí, lệ phí trong lĩnh vực chứng khoán

(Gửi kèm công văn số 12177/BTC-CST ngày 25/10/2021 của Bộ Tài chính)

Ngày 26/11/2019, Quốc hội đã thông qua Luật Chứng khoán 54/2019/QH14 (thay thế Luật Chứng khoán năm 2006) và có hiệu lực từ ngày 01/01/2021. Chính phủ đã ban hành Nghị định số 155/2020/NĐ-CP ngày 31/12/2020 quy định chi tiết thi hành một số điều của Luật Chứng khoán, Nghị định số 158/2020/NĐ-CP ngày 31/12/2020 về chứng khoán phái sinh và thị trường chứng khoán phái sinh. Trong đó, quy định một số loại hình chứng khoán mới (chứng khoán phái sinh, chứng quyền có bảo đảm); sửa đổi một số Giấy phép, giấy chứng nhận hoạt động chứng khoán so với quy định trước đây.

Căn cứ quy định pháp luật phí và lệ phí, Bộ Tài chính dự thảo Thông tư thay thế Thông tư số 272/2016/TT-BTC với một số nội dung sau:

I. Sửa đổi, bổ sung quy định về lệ phí - tại Mục I Biểu phí, lệ phí

1. Sửa đổi điểm 1, 2 và 10 Mục I:

Để phù hợp với quy định Điều 70 và khoản 2 Điều 114 Luật Chứng khoán, Điều 5 Nghị định số 158/2020/NĐ-CP, tại Điều 264, Điều 267 Nghị định số 155/2020/NĐ-CP, dự thảo Thông tư:

- Sửa đổi tên giấy phép từ “*Giấy phép hoạt động*” thành “*Giấy phép thành lập và hoạt động*”, tại các điểm 1, 2, 3 và 6 Mục I Biểu phí, lệ phí kèm dự thảo Thông tư.

- Bổ sung ***cấp đổi*** Giấy phép thành lập và hoạt động cho công ty chứng khoán, công ty quản lý quỹ đầu tư chứng khoán.

- Bỏ cấp lại, gia hạn GCN đủ điều kiện kinh doanh CKPS; chuyển lệ phí *điều chỉnh* GCN đủ điều kiện kinh doanh CKPS sang điểm 13 Mục I Biểu phí, lệ phí kèm dự thảo Thông tư.

2. Sửa đổi các điểm 3, 4 và 16 Mục I

- Theo quy định tại Điều 110, Điều 117 Nghị định số 155/2020/NĐ-CP quy định: UBCK cấp *GCN đăng ký lập quỹ đầu tư chứng khoán*, thay cho việc cấp: *GCN hoạt động quỹ mở, quỹ ETF, quỹ đóng, quỹ đầu tư bất động sản, quỹ đại chúng, GCN hoạt động quỹ thành viên*. Do đó, cần quy định lệ phí ***cấp GCN đăng ký lập quỹ đầu tư chứng khoán***, thay cho 02 dòng lệ phí tại điểm 3 và điểm 4 Biểu phí, lệ phí nêu trên.

- Đồng thời, cần bỏ quy định tại điểm 16. *Lệ phí cấp GCN hoạt động tăng, giảm vốn của quỹ thành viên*; vì công việc này thuộc trường hợp điều chỉnh GCN quỹ đầu tư chứng khoán đã quy định thu lệ phí tại điểm 11 Biểu phí, lệ phí (*Lệ phí cấp lại, gia hạn, điều chỉnh GCN hoạt động quỹ đầu tư chứng khoán*).

3. Sửa đổi các điểm 5, 7 và 12 Mục I

- Tại Điều 195, Điều 196 và Điều 205 Nghị định số 155/2020/NĐ-CP quy định: Đối với trường hợp công ty chứng khoán, công ty quản lý quỹ đầu tư chứng khoán đề nghị chấp thuận thành lập chi nhánh, công ty con, văn phòng đại diện tại nước ngoài, UBCK chỉ có văn bản chấp thuận, không cấp GCN chấp thuận thành lập. Ngoài ra, việc thành lập công ty con, chi nhánh, văn phòng đại diện tại nước ngoài về nguyên tắc cần thực hiện theo quy định pháp luật nước ngoài.

- Tại khoản 3 Điều 4 Thông tư 105/2016/TT-BTC quy định: *UBCK cấp GCN đăng ký đầu tư gián tiếp ra nước ngoài cho tổ chức kinh doanh chứng khoán, đồng thời gửi giấy chứng nhận đến Ngân hàng Nhà nước Việt Nam.*

Từ căn cứ nêu trên, dự thảo Thông tư sửa lại tên “lệ phí cấp GCN đầu tư ra nước ngoài” thành “lệ phí cấp GCN đầu tư **gián tiếp** ra nước ngoài” và bỏ thu *lệ phí cấp GCN thành lập chi nhánh tại nước ngoài, văn phòng đại diện công ty chứng khoán tại nước ngoài*, cụ thể quy định tại điểm 5, điểm 7 Mục I Biểu phí, lệ phí.

Và bỏ điểm 12 Mục I Biểu phí, lệ phí kèm Thông tư 272.

4. Sửa đổi các điểm 14 Mục I

Theo quy định tại khoản 3 Điều 220 Nghị định số 155/2020/NĐ-CP thì *UBCK cấp GCN đăng ký hoạt động phân phối chứng chỉ quỹ cho tổ chức đăng ký: 10 triệu đồng/giấy.*

Công ty quản lý quỹ cung cấp dịch vụ quản lý quỹ đầu tư, quản lý danh mục đầu tư là nghiệp vụ chính, là những nghiệp vụ chính được cấp phép. Nghiệp vụ phân phối chứng chỉ quỹ là dịch vụ bổ sung, cung cấp thêm mà Công ty quản lý quỹ cung cấp cho khách hàng. Để giảm chi phí cho doanh nghiệp, dự thảo Thông tư sửa lại điểm 14 Biểu mức thu phí, lệ phí như sau: *Lệ phí cấp GCN đăng ký hoạt động phân phối chứng chỉ quỹ: 5 triệu đồng/giấy.*

5. Sửa đổi điểm 17 Mục I

- Tại Điều 78 Nghị định số 155/2020/NĐ-CP quy định: 2. *Trong thời hạn 30 ngày kể từ ngày nhận được hồ sơ đầy đủ và hợp lệ, UBCK cấp GCN đăng ký phát hành cổ phiếu mới làm cơ sở cho chào bán chứng chỉ lưu ký tại nước ngoài (trường hợp đăng ký phát hành cổ phiếu mới làm cơ sở cho chào bán chứng chỉ lưu ký tại nước ngoài),...*

Hồ sơ thủ tục cấp GCN đăng ký phát hành cổ phiếu mới làm cơ sở cho chào bán chứng chỉ lưu ký tại nước ngoài tương tự như cấp GCN hoạt động chào bán, phát hành thêm cổ phiếu ra công chúng. Theo đó, dự thảo Thông tư sửa đổi điểm 17 Biểu mức phí, lệ phí như sau: 17. *Lệ phí cấp GCN hoạt động chào bán, phát hành thêm cổ phiếu, trái phiếu, chứng chỉ quỹ ra công chúng và phát hành cổ phiếu để hoán đổi cổ phần; GCN chào bán chứng quyền; GCN đăng ký phát hành cổ phiếu mới làm cơ sở cho chào bán chứng chỉ lưu ký tại*

nước ngoài (trường hợp đăng ký phát hành cổ phiếu mới làm cơ sở cho chào bán chứng chỉ lưu ký tại nước ngoài).

6. Sửa đổi điểm 19 Mục I

Tại điểm a khoản 1 Điều 56 Luật Chứng khoán 2019 quy định: “a) Thành viên bù trừ là công ty chứng khoán, ngân hàng thương mại, chi nhánh ngân hàng nước ngoài được UBCK cấp GCN đủ điều kiện cung cấp dịch vụ bù trừ, thanh toán giao dịch chứng khoán và được Tổng công ty lưu ký và bù trừ chứng khoán Việt Nam chấp thuận trở thành thành viên bù trừ”.

Từ nội dung trên, dự thảo Thông tư sửa đổi điểm 19 Biểu mức thu phí, lệ phí như sau: 19. *Lệ phí cấp GCN đủ điều kiện cung cấp dịch vụ bù trừ, thanh toán giao dịch chứng khoán/chứng khoán phái sinh: 02 triệu đồng/giấy.*

II. Sửa đổi phí quản lý và giám sát chứng khoán – điểm 2 Mục II Biểu phí, lệ phí

1. Bổ sung thu phí giám sát đối với chứng khoán phái sinh và chứng quyền có bảo đảm

- Tại khoản 6 Điều 4 Luật Chứng khoán quy định: *Chứng quyền có bảo đảm là loại chứng khoán có tài sản bảo đảm do công ty chứng khoán phát hành...*

- Tại khoản 1 Điều 39 Nghị định 158/2020/NĐ-CP quy định: UBCK thực hiện giám sát giao dịch CKPS; giám sát các hoạt động về CKPS và TTCKPS của Sở GDCK, VSDC.

Mức thu xây dựng dựa trên nguyên tắc: (i) Tương đồng cách tính và mức thu phí giám sát từ hoạt động giao dịch trên TTCK cơ sở; (ii) Mức thu đảm bảo công tác quản lý giám sát TTCKPS của UBCK đồng thời tạo động lực để TTCKPS phát triển. Trên cơ sở đó, mức thu phí tại dự thảo Thông tư quy định:

- *Phí giám sát CKPS đối với VSD: 10% doanh thu giá dịch vụ bù trừ và giá dịch vụ quản lý tài sản ký quỹ (tương ứng với phương thức tính phí giám sát của TTCK cơ sở đối với VSD).*

- *Phí giám sát CKPS đối với Sở GDCK: 10% doanh thu giá dịch vụ giao dịch CKPS (tương tự như mức thu phí giám sát đối với VSD)*

- *Mức thu phí giám sát chứng quyền có bảo đảm là 0,009% giá trị giao dịch (bằng mức thu phí giám sát đối với cổ phiếu).*

2. Bổ sung quy định thu phí giám sát đối với ngân hàng thanh toán

- Khoản 2 Điều 69 Luật Chứng khoán quy định: “2. *Ngân hàng thương mại được UBCK lựa chọn làm ngân hàng thanh toán khi đáp ứng các điều kiện sau đây:...*”.

- Tại khoản 3 Điều 166 Nghị định 155/2020/NĐ-CP quy định: “UBCK kiểm tra, giám sát định kỳ, bất thường việc duy trì các điều kiện và thực hiện các nghĩa vụ của ngân hàng thương mại là ngân hàng thanh toán”.

Việc thu trên giá trị thanh toán giao dịch chứng khoán sẽ phản ánh đúng đối với toàn bộ hoạt động thanh toán trên TTCK niêm yết/đăng ký giao dịch cổ phiếu và thị trường chứng khoán phái sinh và không phụ thuộc vào mức thu giá dịch vụ của các NHNN đối với các thành viên lưu ký, thành viên bù trừ. Giá trị thanh toán giao dịch chứng khoán được xác định căn cứ trên số liệu công bố của VSD.

Căn cứ các cơ sở pháp lý nêu trên, tương tự như mức thu phí giám sát đối với Sở GDCK và VSD, dự thảo Thông tư bổ sung quy định thu phí giám sát hoạt động chứng khoán đối với ngân hàng thanh toán:

- Đối với cổ phiếu, chứng chỉ quỹ, chứng quyền có bảo đảm: 0,001% giá trị thanh toán bù trừ ròng giao dịch chứng khoán của ngân hàng thanh toán.

- Đối với trái phiếu doanh nghiệp: 0,0001% giá trị thanh toán bù trừ ròng giao dịch chứng khoán của ngân hàng thanh toán.

3. Đề nghị sửa đổi, bổ sung quy định mức phí quản lý giám sát đối với giao dịch mua bán lại (repo) trái phiếu Chính phủ kỳ hạn trên 14 ngày

Đối với giao dịch mua bán lại trái phiếu Chính phủ trung hạn, dài hạn và giao dịch trái phiếu thông thường, phí giám sát là 0,0035%. Việc chia các mức phí theo cơ cấu kỳ hạn như trên đảm bảo sự phù hợp của tính chất giao dịch mua bán lại và hài hòa tương đối trong giao dịch repo ngắn hạn, trung hạn, dài hạn và giao dịch trái phiếu thông thường đồng thời khuyến khích giao dịch kỳ hạn ngắn.

Như vậy, quy định về phí giao dịch mua bán lại trái phiếu Chính phủ kỳ hạn trên 2 tuần đã có trong quy định tại Thông tư 272 nhưng chưa rõ ràng, lồng ghép trong phí giám sát đối với trái phiếu (0,0035% giá trị giao dịch). Do đó, dự thảo Thông tư làm rõ hơn: Phí giao dịch giao dịch mua bán lại (repo) trái phiếu Chính phủ kỳ hạn trên 14 ngày là 0,0035% giá trị trái phiếu, đồng thời làm rõ giá trị giao dịch của giao dịch mua bán lại trái phiếu Chính phủ *chỉ tính một lần theo giá trị giao dịch lần đầu (giao dịch mua), không tính đối với giao dịch bán lại.*

III. Về quản lý và sử dụng phí

Trên cơ sở rà soát, đánh giá tình hình thu, chi, quản lý, sử dụng nguồn thu phí và tình hình thực hiện cơ chế tài chính giai đoạn vừa qua, dự thảo Thông tư quy định: Điều chỉnh giảm tỷ lệ để lại từ 95% xuống 70% và tỷ lệ nộp NSNN tăng từ 5% lên 30%. Tỷ lệ này đã tính toán đảm bảo chi tự chủ cho hoạt động của UBCK.